

SENTÈNCIA

En nom del Poble Andorrà.-

A la vila d'Andorra la Vella, a 14 de febrer de 2008

Reunida la Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, sota la presidència del M I. Sr. Jean Louis VUILLEMIN, i els magistrats M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY i M.I. Sra. Eulàlia AMAT LLARI, ha adoptat la resolució següent:

ANTECEDENTS DE FET

I.- En data 17 de juny del 2003 la representació processal del Sr. E.C.P. va formular demanda contra les Sres. M.C.P. i C.T., argumentant que el Sr. G.C.D., pare del seu mandant i de la Sra. M.C.T. i casat en segones núpcies amb la Sra. C.T., va morir l'any 2001 deixant un fill d'aquest segon matrimoni, en G.C., i que les demandades l'havien exclòs del control, inventari i determinació del patrimoni del causant que, segons el seu parer, s'havia fet de manera incorrecta i sense la intervenció del seu mandant, ni del menor G.C.T., ni del Ministeri Fiscal, fent lliurament de les quantitats que unilateralment van considerar oportunes en concepte de legítima. Per aquesta raó, sol·licitava que es declararessin nuls tots els actes de liquidació de l'herència del seu difunt pare continguts en l'Acta d'elevació a públics d'acords de data 18 de juny del 2002 davant el notari Sr. R.M., així com l'Acta d'acceptació i manifestació d'herència de 3 de desembre del 2001, o, subsidiàriament, que es fixés l'import real de la part que corresponia a l'agent dins l'herència del seu pare, condemnant a les defenents a liquidar-li l'import corresponent i al pagament de la totalitat de les costes.

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

II.- La representació processal de les Sres. M.C.P. i C.T. van contestar a la demanda en data 16 de juliol del 2003, manifestant en substància que el difunt Sr. G.C. va fer testament l'any 1995 nomenant hereves a les seves mandants i declarant que el seu fill E.C.P. havia rebut el que li corresponia com legítima mitjançant diverses donacions que ell li va fer en vida. Malgrat això, en l'escriptura d'acceptació i manifestació d'herència i liquidació del règim econòmic matrimonial les seves mandants es van adjudicar per parts iguals els béns que formaven part de l'herència a les hereves i es van comprometre a satisfer la corresponent legítima al menor G.C.T. i al Sr. E.C.P., pagament que van portar a terme d'acord amb el compromís adquirit. D'altra part, afirmava que les operacions de valoració es van fer d'acord amb els peritatges que el demandant aportava a la demanda i que, per tal de declarar la nul·litat de les actuacions de valoració, liquidació i adjudicació portades a terme, era precisa, en tot cas, la intervenció de tots els legitimaris, raó per la què calia estimar l'excepció de litisconsorci passiu necessari.

III.- Les parts van formular oportunament els seus escrits de rèplica i dúplica i posteriorment de conclusions reiterant els seus arguments i oposant-se als de l'adversa.

IV.- L'Hble. Tribunal de Batlles va dictar Sentència en data 17 de juliol del 2007, desestimant la petició de nul·litat de les actuacions de valoració i liquidació de l'herència per estimar l'excepció de manca de litisconsorci passiu necessari formulada per la part defenent i desestimant igualment les peticions subsidiàries de la part agent, al considerar correcta la valoració del patrimoni hereditari del Sr. G.C. i, per tant, la quantitat que li corresponia al demandant en concepte de legítima, imposant a aquest les costes del procediment.

V.- Contra l'esmentada resolució formula recurs d'apel·lació el Sr. E.C.P., assistit per l'Administrador judicial Sr. R.G.F., manifestant, en primer lloc, la seva queixa pel fet de no haver-se practicat la prova testifical sol·licitada en la instància i no haver-se practicat degudament la prova VII Documental sisena i la quarta pericial i demanant la retroacció de les

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

actuacions a la fase probatòria, afirmant, en segon lloc, la seva legitimació per reclamar la nul·litat dels actes portats a terme per l'agent per tal de valorar, liquidar i adjudicar el patrimoni hereditari i, pels arguments recollits a les seves conclusions, sol·licitant, subsidiàriament, que se li lliuri el complement de legítima procedent, revocant la dita Sentència per no ajustar-se la valoració feta per l'adversa a la que resulta de les proves que consten a les actuacions.

Ha actuat com a magistrat ponent la M.I. Sra. Eulàlia AMAT LLARI.

FONAMENTS DE DRET

I.- Ha quedat acreditat a les actuacions que el Sr. G.L.C. va morir a Encamp el dia 23 d'octubre del 2001, havent atorgat el seu darrer testament en data 3 d'octubre del 1995 en el què manifestava haver satisfet ja en vida els drets legitimaris del seu fill E.C.P. mitjançant diferents donacions atorgades en el seu favor i instituint hereves universals i per parts iguals a la seva segona esposa, la Sra. C.T., i a la seva filla, la Sra. M.C.T. (foli 133), sense que s'hagin acreditat les manifestacions fetes en l'escrit de rèplica en el sentit que les demandades li havien promès una part igual a la seva del patrimoni del difunt, ni l'existència de notes manuscrites que poguessin valdre com a disposicions d'última voluntat en un sentit diferent al manifestat a l'esmentat testament.

S'ha provat igualment que, malgrat aquesta disposició, les Sres. C.T. i M.C.T. van elevar a públics determinats acords en data 18 de juny del 2002, en virtut dels quals valoraven el patrimoni relicte pel causant en 4.102.807,4 euros i fixaven com a legítima a favor del Sr. E.C.P. la suma de 341.900,62 euros (foli 43), sense imputar a ella les quantitats donades en vida pel difunt que acreditaven als folis 198 a 244 de les actuacions.

La demanda formulada per la part agent es fonamentava en la tesi que l'import que li corresponia en concepte de legítima era superior a la que se li havia lliurat i que les operacions de valoració, liquidació i

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

adjudicació s'havien fet sense la seva intervenció, ni la d'altres legitimaris i en profit de les hereves, raó per la què sol·licitava que es declarés la nul·litat de l'acord elevat a públic en data 18 de juny del 2002, així com l'acta d'acceptació i manifestació d'herència de 3 de desembre del 2001 o, subsidiàriament, que es fixés l'import real de la part que li corresponia a l'agent dins de l'herència del seu pare. Pel contrari, la Sentència d'instància va desestimar la petició de nul·litat formulada i també el fons de la demanda.

II.- Com a primer greuge contra la Sentència d'instància al·lega la recurrent que l'Hble. Tribunal de Batlles el va privar de la prova testifical sol·licitada per ella, considerant-la improcedent i que aquest fet l'ha sumit en clara indefensió. De l'examen de les actuacions es dedueix que la prova a la què fa referència el recurrent és la testifical dels Srs. G.V.V., J.B.T., P.T. i V.M.T., que la Providència de 27 de juny del 2006 declara improcedent sense afegir els motius (foli 560). No obstant, encara que l'esmentada Providència no argumenti el per què d'aquesta denegació, cal concloure que les respostes d'aquests testimonis, als que es preguntava si era cert que van oferir determinades quantitats per determinats béns del Sr. G.C., o si es van interessar per comprar els mateixos, no haurien resultat decisives per tal d'estimar la petició de que es declari la nul·litat de les actuacions i la retroacció a la fase probatòria tenint en compte que consten a les actuacions altres proves que poden acreditar si el valor donat per les demandades al patrimoni del causant és o no el correcte, de tal manera que no s'ha produït la indefensió que al·lega el recurrent. D'altra banda, fins i tot en cas de considerar-les rellevants seria més oportú, encara que només fos per economia processal, ordenar aquestes proves en aquesta alçada que no pas declarar la nul·litat de les actuacions. No obstant, tampoc considerem procedent la seva pràctica en aquest moment en quan, malgrat els preus que es van oferir per determinats béns fossin superiors al valor que se'ls hi va donar, no sempre l'oferta superior és la més recomanable en el seu conjunt i, d'altra banda, resulta molt més concloent la valoració pericial dels béns que s'ha portat a terme a les actuacions que no pas la possible existència de determinades ofertes que no es poden conèixer amb exactitud.

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

En relació a la prova VII, documental sisena, sol·licitada per la part demandada i no pas per l'agent, per tal que es demanés al M.I. Ministre d'Economia certificació de quins eren els socis de la societat "MP SA", la mateixa recurrent reconeix que finalment es va portar a terme seguint les seves al·legacions.

Pel que fa a la prova pericial sol·licitada en la instància, malgrat en un primer moment l'Hble. Batlle la va desestimar, posteriorment es va portar a terme, com es pot comprovar examinant les actuacions i la mateixa recurrent reconeix. En relació a l'argument que el perit no va tenir en compte determinats béns, com són els mobles de les diferents cases i els animals de la finca de la Seu d'Urgell i altres que no s'especifica, cal tenir en compte que el perit Sr. A.P.S. el va designar la representació processal del recurrent (foli 448) i el perit Sr. R.C. el va designar l'administrador de la fallida del Sr. E.C.P., raó per la què en qualsevol dels dos casos el recurrent podia haver assenyalat al perit quins eren els béns que calia valorar, i no ho va fer, raó per la què no pot ara argumentar que aquests béns no es van tenir en compte quan aquest oblit sols se li pot imputar a ell.

III.- Argumenta en segon lloc la recurrent que els legitimaris estan legitimats per impugnar els actes que perjudiquin els seus drets i això és cert, però el que no poden fer és per demanar la nul·litat de les actuacions dels hereus tendents a valorar el patrimoni hereditari, liquidar i adjudicar els béns que havien estat propietat del causant al·legant que ells no van participar en aquesta valoració, ja que aquestes actuacions serien vàlides en tot cas perquè els hereus estan legitimats per portar-les a terme, encara que el seu resultat es podria impugnar si alguna persona amb interès legítim estimava que no s'havien fet correctament. Per aquesta raó no es pot atendre la petició del recurrent, però no pel fet d'estimar l'excepció de litisconsorci passiu necessari formulada per la part demandada, que no procedeix, ja que si diem que no és precisa la intervenció dels legitimaris en les operacions de valoració i liquidació del patrimoni relictu tampoc seria precís que compareguessin en cas de demanar la nul·litat d'aquests actes i menys encara caldria la intervenció del comprador d'algun dels béns,

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

com és el cas del Sr. C.M. de qui s'ha de presumir la bona fe, o la del que va rebre una donació feta per les hereves amb càrrec al cabdal relict, com és el cas del menor K.C.S.. El que sí poden fer els legitimaris és reclamar que se'ls hi proporcionï tota la informació relativa a l'inventari i la valoració del patrimoni relict i impugnar el resultat d'aquesta actuació si estimen que és incorrecte per tal d'obtenir la suma que els hi correspon en concepte de legítima.

IV.- La demandant sol·licitava subsidiàriament a la demanda, i ara ho reitera en aquest recurs, que es fixés l'import real del patrimoni del Sr. G.C. i la part que li corresponia a ell com a legitimari i aquesta petició si que està legitimat per fer-la. L'acord elevat a públic en data 18 de juny del 2002 considera com a patrimoni hereditari immobiliari l'Edifici "MP" i la parcel·la de terreny "Costelles de Toles", l'edifici "Mod Cuir" i el local comercial "AM" als que es dóna un valor global net de 4.292.909,6 euros (foli 43). A aquest import se li han de sumar 501.364,3 euros, valor de la "Torre Sant Climent" (foli 45), de tal manera que el valor total que es va donar al patrimoni relict del Sr. G.C. va ser de 4.794.273,9 euros, mentre que el perit Sr. A.P.S., designat per la part agent, valora aquests immobles en 4.829.640,9 euros (foli 480). Per aquesta raó, cal entendre més correcte la valoració dels béns immobles de l'herència feta per les demandades, ja que el valor brut que aquestes li donen és més alt que el que aprecia el perit de la part agent i es resta una suma raonable per despeses.

No obstant, la part demandada afirma que sols un 66% de la suma de 4.292.909,6 euros pertanyia al patrimoni del difunt, és a dir 2.867.661,6 euros, ja que les restants accions de la societat "MP SA" (de la 668 a la 999) van ser adjudicades a la Sra. C.T. per escriptura pública de data 20 d'agost del 1996 número 3418 del protocol del notari Sr. M.V., manifestació que es reitera als documents que consten als folis 44 i 146 de les actuacions, i aquesta adquisició s'ha de presumir certa, ja que la part agent no l'ha negat ni desvirtuat, ni tampoc resulta rellevant la certificació del director del Ministre d'Economia del Principat, sol·licitada per la part defenent, que posa de relleu que el Sr. G.C. va ser soci de "MP SA" fins l'any 2003, moment a partir del qual

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

va ser sòcia la Sra. C.T. (foli 577), ja que consta a les actuacions que el Sr. G.C. va morir l'any 2001, de tal manera que es posa en evidència que el nom dels socis no s'actualitza exactament quan correspon. Per aquesta raó, si la societat "MP SA" és propietària d'aquests terrenys, com s'afirma als diferents documents que consten a les actuacions, sense que l'adversa hagi negat aquest fet, ni menys encara provat el contrari, a aquesta la quantitat cal sumar-hi els 501.364,3 euros del valor net de la finca i coberts de "Torre Sant Climent", més 283.140,8 euros del total de comptes bancaris, fent un total de 4.102.807,4 euros.

V.- Per últim la realització dels actius de la societat "MP SA", de la societat ella mateixa i del negoci "AM" es valoren a l'acord elevat a públic en data 18 de juny del 2002 en 674.611,8 euros, seguint el que manifestava l'informe del perit Sr. F.B. que s'ajunta al citat acord (foli 49 i ss), corresponent al patrimoni hereditari per la mateixa raó abans esmentada un 66,8% d'aquesta suma, és a dir 450.640,6 euros, ja que d'acord amb el certificat del Director del Ministeri d'Economia del Principat "MP SA" és titular del negoci "AM" (foli 576). En aquest cas el perit Sr. R.C., designat a instàncies de l'administrador de la fallida de la part agent, valora aquests negocis comptablement en 1.216.957,47 euros i segons valor de mercat en 1.516.957,47 euros. Malgrat això, entenem, en el mateix sentit que l'Hble. Batlle, que el peritatge portat a terme pel Sr. F.B. ofereix majors garanties de fiabilitat, ja que mentre aquest s'ha fet visitant el magatzem, comprovant l'estat de les mercaderies i argumentant la raó de la depreciació dels articles, aquell s'ha fet d'acord amb les dades que consten a les actuacions, sense comprovar l'estat de les mercaderies, valorant conjuntament els dos negocis sense especificar quin valor dóna a cada objecte i sense manifestar per quin motiu es dóna un valor diferent al que es recollia a l'informe del Sr. F.B. o com s'ha arribat a aquesta valoració.

Per totes aquestes raons, considerem que la demandant no ha acreditat que el patrimoni relict pel Sr. G.C. tingués un valor superior al que li han donat les seves hereves i, per tant, la legítima que li correspon és la que aquestes li han reconegut, ja que del

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

total de 4.102.807,4 euros resulta una legítima de 1.025.701,8 euros, que, repartida entre els tres legitimaris, comporta el dret de cada un d'ells a percebre 341.900,62 euros.

VI.- En desestimar-se el recurs procedeix imposar les costes del mateix a la part recurrent de conformitat amb el que disposa el Codi 7,51,5.

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas,

La Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

DECIDEIX

DESESTIMAR el recurs d'apel·lació interposat pel Sr. E.C.P. assistit de l'Administrador judicial Sr. R.G.F. contra la Sentència dictada per l'Hble. Tribunal de Batlles en data 17 de juliol del 2007, que CONFIRMEM pel que fa a la desestimació de la demanda, malgrat no estimem l'excepció de manca de litisconsorci passiu necessari formulada per la defenent, imposant les costes d'aquesta alçada a la part recurrent.

Així per aquesta nostra resolució, de la qual en serà tramés testimoni a l'Hble. President de la Batllia, per al seu coneixement i als efectes escaients, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.-